

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Drept public
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Drept

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Drept constituțional și instituții politice						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. univ.dr. Marius BALAN						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. univ.dr. Marius BALAN Drd. Ioan Dumitru Apachiței Drd. Maria Laiu-Tincu						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	II	2.6 Tip de evaluare	Examen	2.7 Regimul disciplinei*	OB.

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	6	3.2 din care: curs	4	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	84	3.5 din care: curs	56	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					22
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					0
Examinări					4
Alte activități					0
3.7 Total ore studiu individual					66
3.8 Total ore pe semestru					150
3.9 Număr de credite					6

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	-
4.2 De competențe	-

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	-
5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	-

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. - Folosirea în mod adecvat a conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor din domeniul juridic; C2. Aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului juridic C3. Înțelegerea modului de aplicare a legislației românești, a legislației europene și a celorlalte instrumente juridice internaționale; C4. Interpretarea textelor juridice precum și corelarea și compararea instituțiilor juridice din dreptul național, din dreptul altor state, precum și din dreptul european și dreptul internațional; C5. - Utilizarea legislației în vigoare în analiza situațiilor juridice, în încadrarea lor corectă din punct de vedere juridic și în soluționarea lor
Competențe transversale	CT1. Realizarea în mod eficient și responsabil a sarcinilor profesionale, respectând regulile deontologice specifice domeniului CT2. Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă (cu elemente de interdisciplinaritate), cu respectarea palierelelor ierarhice; CT3. Utilizarea eficientă a resurselor de comunicare și a surselor de informare și de formare profesională asistată, atât în limba română, cât și în cel puțin una din limbile de circulație internațională

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general	Cursul își propune să treacă în revistă modurile de instituire și legitimare a puterii de stat, conceptele fundamentale ale teoriei statului și constituției, precum și principalele instituții ale dreptului constituțional românesc, acordând o atenție specială mecanismelor de limitare și control al puterii în stat, drepturilor și libertăților fundamentale și deschiderii statului față de cooperare, atât pe plan internațional, cât și regional european.
7.2 Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili să: <ul style="list-style-type: none">▪ Explice modul concret de organizare și funcționare a instituțiilor politice din România;▪ Descrie trăsăturile specifice ale separației și echilibrului puterilor în România, precum și pe cele ale drepturilor și libertăților fundamentale consacrate în Constituția României;▪ Utilizeze noțiunile și conceptele juridice pentru a argumenta o soluție într-un litigiu constituțional;▪ Analizeze argumentele care pledează pro și contra unei anumite soluții în cazul unui litigiu constituțional concret;▪ Calculeze – mai exact să aprecieze - șansele de admitere a unei sesizări sau excepții de neconstituționalitate într-un litigiu dat.

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Partea I: Teoria generală a statului și a constituției: Capitolul I: Statul (§ 1. Noțiunea de stat; § 2. Personalitatea juridică a statului; § 3. Elementele statului; § 4. Suveranitatea; § 5. Forme de stat; § 6. Separația puterilor în stat; § 7. Statul de drept; § 8 Reprezentarea simbolică a statului)	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	Marius Balan, <i>Drept constituțional și instituții politice,</i> Hamangiu, București, Vol. I, 2015, pp. 1-63; 4 ore
2.	Capitolul II: Constituția (§ 9. Noțiunea de constituție; § 10. Puterea constituantă; § 11. Legalitate și legitimitate; § 12. Clasificarea	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice,	M. Balan, Dr. <i>const.,</i> Vol. I,

	constituțiilor; § 13. Controlul de constituționalitate; § 14. Regimuri politice sau constituționale)	prelegerea, explicația, conversația euristică;	2015, pp. 85-112;; 4 ore
3.	Partea a II-a Constituția României, Capitolul I: Istoria constituțională a României (§ 15. Formarea statului român modern; § 16. Epoca democrației parlamentare; § 17. Deriva autoritaristă; § 18. Perioada 23 august 1944 – 30 decembrie 1947; § 19. Regimul totalitar comunist; § 20. Perioada 22 decembrie 1989 – 8 decembrie 1991; § 21. Constituția din 8 decembrie 1991)	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 85-112; 4 ore
4.	Capitolul II: Deciziile politice fundamentale (§ 22. Noțiunea de decizie fundamentală; § 23. Democrația reprezentativă și pluralismul politic; § 24. România – stat de drept; § 25. România – stat social; § 26. România – stat unitar; § 27. Integrarea euro-atlantică)	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 289-308; 4 ore
5.	Capitolul III: Statutul juridic al individului Subcapitolul I: Cetățenia română (§ 28. Considerații generale; § 29. Principii care guvernează reglementarea cetățeniei române; § 30. Moduri de dobândire a cetățeniei române; § 31. Pierderea cetățeniei române; § 32. Drepturile și îndatoririle specifice cetățenilor români; § 33. Cetățenia europeană) Subcapitolul II: Străinii și apatrizii (§ 34. Statutul juridic al străinilor și apatrizilor); Subcapitolul III: Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale § 35. Probleme generale;	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 309-364; 4 ore
6.	§ 36. Categoriile de drepturi fundamentale; § 37. Drepturi civile și politice; § 38. Dreptul de proprietate și economia;	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 265-436; 4 ore
7.	§ 39. Drepturi sociale; § 40. Drepturi din generația a III-a; § 41. Îndatoririle fundamentale; § 41bis. Avocatul Poporului)	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 348-350; 437-456 4 ore
8.	Capitolul IV: Autoritățile publice (§ 42 Parlamentul României: a) Constituirea, structura, organizarea și funcționarea Parlamentului; b) Organizarea și funcționarea Parlamentului; c) Statutul parlamentarilor; d) Mandatul parlamentar; e) Funcțiile Parlamentului; f) Actele Parlamentului;	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și E. S. Tănăsescu, Dr. const. , vol. II, pp. 146-225 (elaborarea legii la pp. 202-218); Șt. Deaconu, Inst. pol. , pp. 188-204; 4 ore

9.	§ 42. Președintele României: a) Rolul Președintelui României; b) Mandatul Președintelui României; c) Funcțiile și atribuțiile Președintelui României; d) Actele Președintelui României;	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și E. S. Tănăsescu , <i>Dr. const.</i> , vol. II, pp. 236-250 (șeful de stat); Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 205-212 și 233-267 4 ore
10.	§ 43. Guvernul: a) Noțiune b) Rolul și funcțiile Guvernului; c) Componența Guvernului; d) Investiția Guvernului; e) Mandatul Guvernului și statutul membrilor Guvernului; f) Atribuțiile Guvernului; g) Organizarea și funcționarea Guvernului; h) Actele Guvernului; i) Responsabilitatea Guvernului; § 44. Administrația publică: a) Administrația publică centrală; b) Administrația publică locală;	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 212-233 (Guvernul României, Delegarea legislativă și Răspunderea Guvernului României); B. Selejan-Guțan II , pp. 167-199 (puterea executivă); 4 ore
11.	§ 45. Curtea Constituțională: a) Organizarea și funcționarea Curții Constituționale; b) Atribuțiile Curții Constituționale; § 46. Autoritatea judecătorească: a) Terminologie și noțiuni; b) Instanțele judecătorești; c) Ministerul Public; d) Consiliul Superior al Magistraturii)	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 269-291; M. Safta , <i>Dr. const.</i> , Vol. II, pp. 331-350; I. Muraru și E. S. Tănăsescu , <i>Dr. const.</i> , vol. II, pp. 251-266; B. Selejan-Guțan I , pp. 129-155 ; 4 ore
12.	Capitolul V: Funcțiile statului (§ 47. Funcția legislativă; § 48. Funcția executivă; § 49. Justiția; § 50. Funcția discreționară; § 51. Planificarea)	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	M. Balan , <i>Dr. const.</i> , Vol. I, 2015, pp. 95-99; Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 64-67 4 ore
13.	Capitolul VI: Protecția statului și a Constituției (§ 52. Apărarea națională; § 53. Starea de asediu și starea de urgență; § 54. Protecția statului)	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și SE. Tănăsescu (ed.), <i>Constituția României. Comentariu pe articole</i> , 2019;

			4 ore
14.	Capitolul VII: România în comunitatea internațională (§ 55. România și Organizația Națiunilor Unite; § 56. România și Europa; § 67. România și Tratatul Atlanticului de Nord)	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și SE. Tănăsescu (ed.), <i>Constituția României. Comentariu pe articole</i> , M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 2895-308; 4 ore

Bibliografie

Referințe obligatorii :

1. Marius Balan, *Drept constituțional și instituții politice*, vol. 1. *Teoria generală a statului și a constituției. Constituția română în context european*, Editura Hamangiu, București, 2015;
2. Ioan Muraru și Simina Tănăsescu, *Drept constituțional și instituții politice*, ediția a XV-a, Editura All-Beck, București, 2016-2017 (2 vol.);
3. Ștefan Deaconu, *Drept constituțional*, ediția a 5-a, C.H. Beck, 2022;
4. Ștefan Deaconu, *Instituții politice*, ediția a 5-a, C.H. Beck, București, 2022;

Referințe suplimentare:

5. Bianca Selejan-Guțan, *Drept constituțional și instituții politice*, ediția a 4-a, 2 vol., Editura Hamangiu, București, 2021;
6. Tudorel Toader, Marieta Safta, *Constituția României – cu legislație conexă -și jurisprudență*, ediția a 3-a, Hamangiu, București, 2019;
7. Genoveva Vrabie, *Drept constituțional și instituții politice*, 2 vol., Editura Cugetarea, Iași, 1999;
8. Tudor Drăganu, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Lumina Lex, București, 1998 (2. vol.);
9. Ion Deleanu, *Instituții și proceduri constituționale*, Editura C.H. Beck, București, 2006;
10. Bogdan Iancu, *Legislative Delegation: The Erosion of Normative Limits in Modern Constitutionalism*, Springer, Heidelberg, New York, 2012;
11. Manuel Guțan, *Transplant constituțional și constituționalism în România modernă: 1802-1866*, Hamangiu, București, 2013;
12. Dan Claudiu Dănișor, *Drept constituțional și instituții politice*, vol. I, Teoria generală, Editura C.H. Beck, București, 2007;
13. Cristian Ionescu, *Tratat de drept constituțional contemporan*, ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, București, 2008;
14. Ioan Muraru și Simina Tănăsescu (editori), *Constituția României. Comentariu pe articole*, ediția a 2-a, Editura All-Beck, București, 2019;
15. Fabian Niculae, *Drept constituțional și instituții politice – caiet de seminar*, vol. 1, Editura Hamangiu, București, 2019;
16. Cristian Ionescu, Corina Dumitrescu (coord.), *Constituția României. Comentarii și explicații*, C.H. Beck, București, 2017;
17. Tudorel Toader, Marieta Safta, *Curs de contencios constituțional*, Hamangiu, București, 2017;

18. Genoveva Vrabie și Marius Balan, *Organizarea politico-etatică a României*, Institutul European, Iași, 2004;
19. Ioan Stanomir, *Libertate lege și drept. O istorie a constituționalismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005;
20. Emil Boc, *Drepturile omului și libertățile publice*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2004;
21. Ioan Stanomir, Radu Carp și Laurențiu Vlad, *De la pravilă la constituție*, Editura Nemira, București, 2002;
22. Vlad Constantinesco, Stéphane Pierré-Caps, *Droit constitutionnel*, Presses Universitaires de France, Paris, 2006;
23. Andras Sájo, *Limiting Government. An Introduction to Constitutionalism*, Budapest, Central European University Press, 1999

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Conceptul de constituție și supremația constituției	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 119-157; 2 ore
2.	Controlul constituționalității legilor	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 159-176; 2 ore
3.	Statul de drept; separația și echilibrul puterilor în stat	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 99-115; 2 ore
4.	Cetățenia română	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 309-334; 2 ore
5.	Drepturile fundamentale I	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 335-418; 2 ore
6.	Drepturile fundamentale II	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 419-456; 2 ore
7.	Tradiții politice românești și import constituțional	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	M. Balan, Dr. const. , Vol. I, 2015, pp. 197-288; 2 ore
8.	Sistemul electoral	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și E. S. Tănăsescu, Dr. const. , vol. II, pp. 86-130; B. Selejan-Guțan II , pp. 65-118 (sistemul

			electoral) Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 89-148; 2 ore
9.	Funcțiile Parlamentului	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și E. S. Tănăsescu , <i>Dr. const.</i> , vol. II, pp. 86-130; B. Selejan-Guțan II , pp. 119-150 (Parlamentul); Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 148-187; 2 ore
10.	Procedura legislativă	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 188-204; 2 ore
11.	Delegarea legislativă	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și SE.. Tănăsescu (ed.), <i>Constituția României. Comentariu pe articole</i> , 2 ore
12.	Mandatul Președintelui României	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și E. S. Tănăsescu , <i>Dr. const.</i> , vol. II, pp. 236-250 (șeful de stat); Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 205-212 și 233-267; 2 ore
13.	Curtea Constituțională a României	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	Șt. Deaconu , <i>Inst. pol.</i> , pp. 269-291; M. Safta , <i>Dr. const.</i> , Vol. II, pp. 331-350; I. Muraru și E. S. Tănăsescu , <i>Dr. const.</i> , vol. II, pp. 251-266; B. Selejan-Guțan I , pp. 129-155 ; 2 ore
14.	Deschidere internațională și integrare europeană	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, conversația euristică;	I. Muraru și SE.. Tănăsescu (ed.), <i>Constituția României. Comentariu pe articole</i> , M. Balan , <i>Dr. const.</i> , Vol. I,

			2015, pp. 2895-308; 2 ore
Bibliografie			
Referințe obligatorii:			
<ol style="list-style-type: none">1. Tudorel Toader, <i>Constituția României. Decizii CCR, hotărâri CEDO, hotărâri CJUE, legislație conexă</i>, Hamangiu, ed. a 4-a, București, 2021;2. Muraru, Ioan, Tănăsescu, Elena Simina, <i>Constituția României. Comentariu pe articole</i>, ediția a 3-a, C.H. Beck, București, 2022;3. Fabian Niculae, <i>Drept constituțional și instituții politice. Caiet de seminarii</i>, Hamangiu, București, 2020;			
Referințe suplimentare:			
<ol style="list-style-type: none">4. Radu Chiriță, <i>Drept constituțional. Instituții și proceduri. Caiet de seminar</i>, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2012, 256 p. (în curs de apariție; ediția I, 2010);5. Elena Simina Tănăsescu, Ștefan Deaconu, <i>Drept constituțional și instituții politice. Caiet de seminarii</i>, ed. a 2-a, C.H. Beck, București, 2002;6. Gabriel Andreescu, Miklós Bakk, Lucian Bojin, Valentin Constantin, <i>Comentarii la Constituția României</i>, cu un studiu introductiv de Bogdan Iancu, Editura Polirom, 2010;7. Eleodor Focșeneanu, <i>Istoria constituțională a României, 1866-1947</i>, Humanitas, București, 1999;8. Ionescu, Cristian, <i>Dezvoltarea constituțională a României</i>, ediție revăzută și adăugită, Monitorul Oficial, București, 2000;9. Claudia Gilia, <i>Manual de drept constituțional și instituții politice</i>, Editura Hamangiu, București, 2010.			

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cunoștințele solide și bine articulate de drept constituțional sunt absolut necesare în primul rând juriștilor (magistrați, procurori, avocați, juriconsulți), dar și altor categorii socio-profesionale precum funcționarii publici, profesori, militari sau polițiști. Procesul permanent de constituționalizare a dreptului reclamă adaptarea continuă și reinterpretarea conceptelor și normelor fiecărei ramuri de drept la exigențele dreptului constituțional, și, în primul rând la cele ale drepturilor și libertăților fundamentale. Rolul proeminent și potențialul încă nevalorificat pe deplin al organizațiilor nonguvernamentale sunt de asemenea legate de poziționarea și argumentarea subiecților și actorilor civici și politici în cadrul unui discurs constituțional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Participare activă, însușirea noțiunilor teoretice.	Examen oral,	50 %
10.5 Seminar/ Laborator	Participare activă, aplicarea practică a cunoștințelor dobândite la curs prin studii de caz.	Teste neanunțate din cunoștințele teoretice. Teste grilă anunțate și neanunțate. Evaluarea activității de seminar prin acordarea unei note. În situația desfășurării a activităților didactice la distanță vor fi evaluate eseurile studenților și , spețele și testele grilă, rezolvate de aceștia.	50 %

10.6 Standard minim de performanță

Identificarea și explicarea conceptelor fundamentale ale constituționalismului (separația puterilor; statul de drept; drepturile fundamentale; democrația reprezentativă; procesul legislativ);
Identificarea factorilor ce impun redimensionarea conceptelor constituționalismului clasic;
Explicarea rolului instituțiilor politice în mecanismul de control și echilibru al puterilor;
Evidențierea raporturilor între mecanismele jurisdicționale și drepturile fundamentale

Data completării
18.09.2023

Titular de curs
Conf. dr. Marius Balan

Titular de seminar
Conf. dr. Marius Balan
Drd. Ioan Dumitru Apachiței
Drd. Maria Laiu-Tincu

Data avizării în departament
25.09.2023

Director de departament
Lect. dr. Carmen Moldovan